

Een duurzame kerst

Ype Wijnia en John de Croon

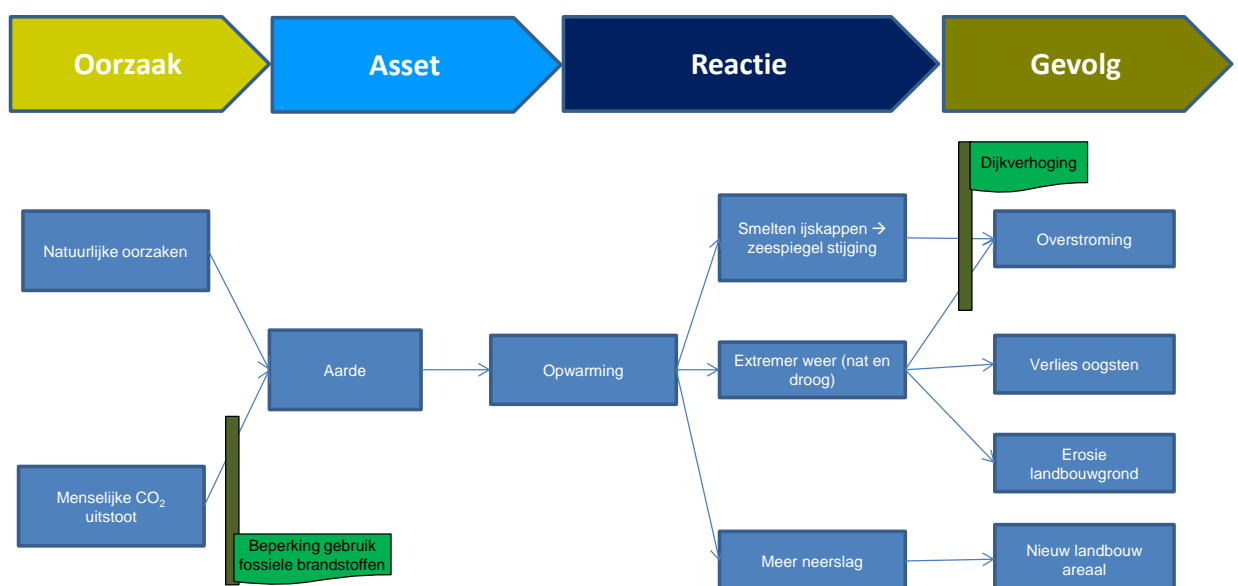
24 december 2015

Nog even en dan is 2015 ten einde. Zoals ieder jaar zijn er ook nu weer grote en kleine incidenten geweest waarover een column te schrijven is. Internationaal is er veel roering in het Midden Oosten en daarvan afgeleid de vluchtelingenproblematiek in Europa. Links en rechts waren er weer overstromingen, orkanen, bosbranden en meer van dat soort ellende. Op asset management gebied had men bij NS aanvankelijk helaas onze column over de Fyra gemist in 2013¹, waardoor de historie zich nu herhaalt (al worden er nu op het laatste moment maatregelen uit de kast gehaald). Destijds ging het over het opheffen van de Beneluxtrein tussen Amsterdam en Brussel, dat na het Fyradebacle niet meer beschikbaar was en reizigers een veel langere reistijd hadden. Nu worden de oude 'plan V' treinstellen buiten dienst gesteld zonder dat de nieuwe treinen reeds beschikbaar zijn. De reiziger staat in de kou (figuurlijk, letterlijk valt het deze winter tot op heden hard mee). Maar daar gaan we het allemaal niet over hebben. We nemen u mee naar Parijs. Na de trieste aanslagen dit jaar stond die stad afgelopen weken weer in het middelpunt, maar nu positief. In de klimaatonderhandelingen die daar plaatsvonden is namelijk een enorme doorbraak bereikt. Vrijwel iedereen in de wereld heeft nu de volgende zaken erkend:

- Dat klimaatverandering een probleem is,
- Dat de mens daar hoogst waarschijnlijk een zeer sterke bijdrage aan levert,
- Dat een belangrijke manier om die bijdrage te verminderen de reductie van CO₂-emissie is, wat domweg betekent dat we van de fossiele brandstoffen af moeten,
- Dat de ontwikkelingslanden hulp nodig hebben om met de gevolgen van de klimaatverandering om te gaan.

Nu zijn er natuurlijk azijnpissers die roepen dat Parijs niet ver genoeg gaat en dat wat er nu in het akkoord staat al veel eerder afgesproken is. En daar hebben ze wel een beetje gelijk in. Al in 1997 werd in Kyoto een poging gedaan tot een zelfde soort afspraken te komen, maar de grootste bijdrager aan CO₂-uitstoot (de VS) deed toen niet mee. En nu wel.

Als asset managers doet ons dit zeer veel deugd. De oplossing van een probleem begint met de erkenning van dat probleem en het klimaatakkoord van Parijs is daar een ondubbelzinnig voorbeeld van. Er zijn maatregelen geformuleerd om het probleem aan te pakken (weg met de fossiele brandstoffen) maar ook om de gevolgen aan te pakken. We hebben dit in het onderstaande figuur even uitgetekend.

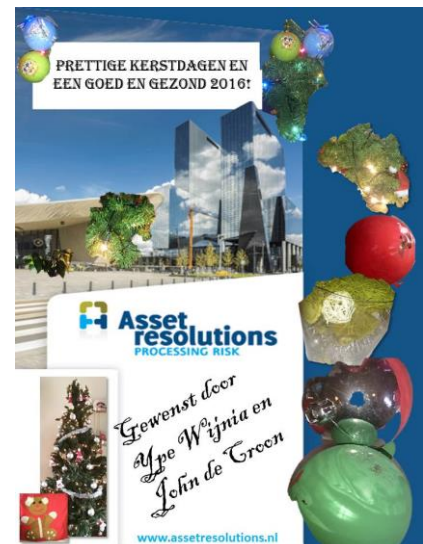
¹ <http://www.assetresolutions.nl/nl/column/fyra.-oude-schoenen-weggooien>

Om het even kort uit te leggen, de mensheid brengt een hoeveelheid CO₂ in de lucht die een versterkt broeikas effect veroorzaakt (CO₂ houdt de warmtestraling tegen) waardoor de aarde opwarmt. Ja, er zijn mogelijk ook natuurlijke oorzaken voor de opwarming die we nu waarnemen (de aarde warmt al op sinds de laatste ijstijd), maar men is het er over eens dat de menselijke bijdrage op dit moment dominant is. Door de opwarming smelten de ijskappen² en daardoor gaat de zeespiegel stijgen, wat tot meer overstromingen gaat leiden. De temperatuurstijging leidt ook tot extremer weer, domweg omdat er meer energie beschikbaar is om de stormen mee aan te drijven. Dit kan zowel leiden tot extreme neerslag als tot extreme droogte. Hierdoor gaan oogsten verloren, en nog erger want ook landbouwgrond gaat blijvend verloren door de bijbehorende erosie. Voor de volledigheid, de extra neerslag die het gevolg is van de opwarming kan er ook toe leiden dat er nieuwe landbouwgrond ontstaat op plaatsen die nu nog woestijn zijn. Dus niet alle klimaatverandering is noodzakelijkerwijs slecht.

Toch richt de aandacht zich sterk op de negatieve gevolgen en dan met name het overstromingsgevaar. Immers zijn veel steden gebouwd in rivierdelta's en daar hebben ze te maken met zowel het probleem van de zeespiegelstijging als met het overstromingsrisico bij extreme neerslag. Daar kan je maatregelen tegen nemen zoals het verhogen van de dijken. In Nederland doen we dat al meer dan 800 jaar, dus voor ons is het niet zo'n probleem. Hooguit moet je ook her en der een brug wat verhogen om te zorgen dat de binnenvaart door kan blijven gaan. Maar in steden als Jakarta of Bangkok moet je je toch wel degelijk zorgen gaan maken, zeker gecombineerd met de bodemdaling die daar al plaats vindt³.

In de navolging van de pogingen de CO₂-emissie te beperken wordt er nu gesproken over de ban op kolencentrales in Nederland. Tegelijkertijd plant China nog gewoon honderden nieuwe kolencentrales. Dat klinkt wel gek met het klimaatakkoord in het achterhoofd. Hoe zit dat dan? Laten we vooropstellen dat er nog geen energieprobleem is op de aarde. De zon straalt ongeveer 10.000 keer meer energie in dan de mensheid verbruikt, dus daar moeten we gebruik van kunnen maken zonder het evenwicht al te zeer te verstoren. De moeilijkheid is alleen die energie te vangen. Bekende manieren om dit te doen zijn zonneboilers (laagwaardige warmte) en windmolens en zonnepanelen (elektriciteit). Alhoewel je met elektriciteit in principe alles kunt doen, dekt het momenteel slechts een fractie van het wereldwijde energiegebruik. Zelfs in Nederland is het slechts iets meer dan 10%⁴. Dus als je al iets aan verduurzaming wilt doen, dan zal je vooral ook een groter aandeel elektriciteit moeten verzorgen. Elektrische auto's zijn daar een voorbeeld van. Om deze transitie te bespoedigen kan het noodzakelijk zijn eerst wat fossiele centrales bij te bouwen en dan bij voorkeur met het afvangen van CO₂. Maar zelfs als je dat niet direct doet, is het achteraf afvangen op een grote centrale altijd makkelijker te realiseren dan op honderden miljoenen kleine verbranders. De bouw van nieuwe kolencentrales is vanuit dat oogpunt misschien zo gek nog niet.

Dat dit op lange termijn geen oplossing biedt is natuurlijk zo klaar als een klontje. Maar als er geen uitvoerbare weg naar het einddoel is, dan is uiteindelijk dat einddoel onbereikbaar. Het accepteren van dat oplossingen niet perfect zijn is daarmee een belangrijke stap in de goede richting. Met die gedachte wilden we het jaar afsluiten. We wensen u een zeer duurzaam 2016.

John de Croon en Ype Wijnia zijn partner bij AssetResolutions B.V., een bedrijf dat ze samen hebben opgericht. Periodiek geven ze in deze column hun visie op een aspect van asset management. De columns staan gepubliceerd op de website van AssetResolutions, <http://www.assetresolutions.nl/nl/column>

² Zie <https://chasingice.com/> voor indrukwekkende beelden

³ <https://www.deltares.nl/nl/nieuws/bodemdaling-megasteden-groter-dan-zeespiegelstijging/>

⁴ <http://www.compendiumvoordeleefomgeving.nl/indicatoren/nl0201-Energiebalans-Nederland-%28stroomdiagram%29.html?i=6-40>